

GERDA VAN WAGENINGEN

Zomer op Moerland

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Ze keek in de spiegel en zuchtte. Ze moest niet te vaak in spiegels kijken, wist Annette, maar soms kon ze het niet laten. Als ze zuchtte, zoals nu, dacht ze heel onverstandig aan de jongeman aan wie ze tegen wil en dank haar hart had verloren. Ze dacht veel te veel aan hem, maar hij had geen oog voor haar.

Resoluut keerde ze zich om.

De jongeman achter haar kromp onwillekeurig in elkaar. 'Je weet wat je moet doen, Willem.'

'Ja juffrouw.' Willem Stevens, de pachtboer van Lantvreugt, maakte haastig zich uit de voeten. Hij was bang van die felle grijze ogen, waarvan de mensen zeiden dat ze dwars door iemand heen konden kijken.

Het was de derde mei van het jaar 1893. Me-juffrouw Annette Verschoor was zojuist na een maandenlange afwezigheid op haar herenboerderij Lantvreugt aangekomen. Haar koetsier had haar vanuit Dordrecht, waar ze de winter had doorgebracht in haar ruime stadswoning, naar haar zomerverblijf gebracht, waar ze de warme maanden door zou brengen, zoals ze elk jaar deed. Wouter Houtman bracht juist

de ruime hoeveelheid bagage naar boven. Zijn vrouw Willemijn, die Annette's huishoudster was, was al druk in de weer op de slaapkamer van de eigenaresse, om te luchten en het bed straks fris op te maken. Wouter en Willemijn waren beiden al jaren bij de familie in dienst, eerst bij Verschoor zelf en na diens overlijden bij zijn enige kind en dus erfgename, de juffrouw. Ze gingen waar hun meesteres ging.

Annette keek de jonge pachtboer na. Hij woonde met zijn vrouw en vijf kinderen in het achterhuis van Lantvreugt. Het voorhuis van de boerderij stond ter beschikking van de eigenaar.

Ze zuchtte opnieuw. Ze wist niet of ze er deze keer goed aan deed, om de hele zomer op het platteland te blijven. Maar goed, mocht ze liever terug gaan, dan hoefde ze dat maar te zeggen. Het had zijn voordelen, een welgestelde ongetrouwde jonge juffrouw te zijn, dacht ze cynisch. Toen haar vader nog leefde, had die over alles en iedereen beslist. Nadat hij was overleden, was ze alleen achtergebleven en kon ze haar eigen beslissingen nemen. Broers en zusters had ze niet. Veel verantwoordelijkheden wel. Ze was bang geweest in het begin, maar ontdekte snel dat het erg prettig was om

zelf te beslissen over haar leven. Getrouwde vrouwen moesten altijd hun oren laten hangen naar een meestal bazige en lastige echtgenoot. Toen haar vader niet meer leefde, kon ze zelf beslissen over haar leven. Natuurlijk had het niet lang geduurd eer de jongemannen zich begonnen aan te dienen, in een poging de rijke jonge vrouw tot de hunne te maken en zich daarmee haar bezittingen toe te eigenen.

Eindelijk ontspande ze zich een beetje. Ze liep de salon binnen, waar Merie Stevens gegiteerd bezig was de witte stoflakens van de meubelen te trekken. ‘Het spijt me, dat ik geen bericht vooruit heb gestuurd,’ liet Annette weten, maar in haar hart wist ze dat dat juist de bedoeling was geweest. Juist de baas die onverwacht binnenviel, kon beoordelen of het personeel zich hield aan wat van hen verwacht werd. En ze moest toegeven dat Willem en Merie haar niet teleurgesteld hadden.

‘Wanneer ben je uitgerekend, Merie?’ vroeg ze toen over haar schouder heen terwijl ze naar een van de ramen liep en naar buiten keek. In de verte waren knechten bezig met het poten van aardappelen. De ruimte om Lantvreugt voelde als altijd weldadig aan.

‘Over zes weken, juffrouw,’ hakkelde de jon-

ge vrouw. Merie was ongeveer van haar eigen leeftijd, beseftte Annette met een schok. Zeker niet ouder.

Ze knikte. ‘Je zesde, nietwaar?’

‘Ja juffrouw.’

‘Hoe oud ben je eigenlijk?’

‘Achtentwintig, juffrouw.’

Ze knikte en keek weer naar buiten. Zelf was ze een jaar ouder. Ze zuchtte opnieuw. ‘Wil je aan Willemijn vragen of ze thee voor me zet? En zeg tegen Wouter dat hij over een uur mijn paard gezadeld moet hebben.’

Merie knikte en maakte zich opgelucht uit de voeten, blij dat ze weg kon gaan. Ze was bang van de bazin. Toen Willemijn een kwartier later opdook met de gevraagde thee, had zij een hoogrode kleur van agitatie. ‘U gaat toch niet meteen uit rijden, juffrouw Verschoor?’

‘Beslist wel.’ Ze ging eindelijk zitten en liet zich een kopje thee inschenken.

‘Uw rijkostuum is nog verkreukeld.’

‘Dat maakt me niet uit. Ik blijf niet lang weg.’

‘Gaat u de landerijen inspecteren?’

Ze knikte slechts afstandelijk en Willemijn hield geschrokken haar mond. Annette dronk peinzend haar kopje leeg. Ze voelde zich in de war. Er was maar een doel, waar ze heen zou

rijden, maar degene die ze zocht zou ze er niet vinden, wist ze. Wel die ander, die zich waarschijnlijk vanavond nog aan zou laten dienen. Ze zuchtte voor de zoveelste keer. Dan besloot ze dapper dat ze voorlopig meer dan genoeg gezocht had.

Korte tijd later reed ze weg. Nee, Wouter hoefde niet mee. Het paard was onrustig, het had weliswaar in de wei gestaan toen ze aankwam, maar de laatste tijd duidelijk te weinig beweging gehad. Niettemin was zijn eigenaresse een redelijk goede amazone en met strakke teugel stapte ze de weg op, voor ze de teugel iets liet vieren, waarop het dier meteen overging in een soepele draf. Ze reed meteen in de richting van het grote huis vlak naast het dorp. Bij de oprijlaan hield ze even stil. Half achter de bomen verscholen lag de plaats waar haar gedachten meer vertoefden dan goed voor haar was: Moerland. Ondanks alle goede voornemens zuchtte Annette opnieuw. Toen drukte ze resoluut haar kuit in de flanken van haar paard en reed kalmpjes de dorpsstraat in.

De mensen stonden stil en keken haar gapend na. Mejuffrouw Verschoor was weer op het eiland, het ging als een lopend vuurtje rond, en dat niet alleen. Ze reed schrijlings als

de eerste de beste kerel! Schande was het!

Annette wist dat ze dat zeiden en ineens viel er een hele last van haar af. Ze grinnikte in zichzelf. Inderdaad, ze deed wat ze wilde! Niemand was de baas over haar, en opeens was dat een heerlijk gevoel. Toen ze het dorp aan de andere kant weer uitreed, zette ze het dier aan tot een pittige galop. De koele wind streek langs haar wangen. Ze was vrij. Vrij! En ze hield van dat gevoel, besepte ze. Ze moest niet meer denken aan de enige man voor wie ze die vrijheid wel op zou willen geven. Uiteindelijk gold ook voor haar, dat een mens niet alles hebben kon in het leven.

Na een omweg hield ze het paard in. Het dampte in de late namiddaglucht en hijgde. Ach, het werd misschien wat oud voor zulke pittige ritten en het had een hele winter rustig op stal gestaan. Ze klopte het trouwe dier be-moedigend op de hals. Stapvoets reed ze door. Er was een kille wind opgestoken. Nu waren het de arbeiders die op het veld bezig waren, die stilhielden en haar nakeken. Ze glimlachte. Ze deden maar! Toen het paard weer wat op adem gekomen was, zette ze het aan tot een kalm drafje.

Vlak voor het avondeten was ze thuis. Ze was

benieuwd wat Willemijn had klaargemaakt, van de rit in de buitenlucht had ze trek gekregen. In boerenkringen was het ongebruikelijk om 's avonds warm te eten, maar zij hield ervan 's avonds te dineren. Tussen de middag at ze liever brood, maar dan wel graag met een warm hapje erbij, Willemijn wist dat. Misschien had Merie instructies gekregen. Toen haar vader nog leefde had die net als de meeste mensen tussen de middag warm gegeten, maar de tijden veranderden en daarmee de gewoonten. Op Moerland was er ook altijd 's avonds het diner, de bewoners daarvan waren van adel. Het was een gewoonte die langzaam door betere kringen werd overgenomen.

Ondanks al haar geld had Annette geen druppel blauw bloed in de aderen. Haar voorouders waren generaties lang slimme zakenlieden geweest. De wijnhandel had de familie Verschoor al meer dan honderd jaar geleden een fortuin gebracht, dat in de generaties daarna altijd verstandig was beheerd en tevens was er al even verstandig getrouwd. De bezittingen waren inmiddels zo aanzienlijk, dat een deftig heerschap als jonker Louis le Sage ten Broek twee jaar geleden alles in het werk had gesteld om haar hand te bemachtigen. Ach, als zijn jon-

gere broer, Ary, er niet was geweest, was hem dat waarschijnlijk wel gelukt. Louis was een slappeling, dat wist ze, maar zij was sterk. Hij had geen nagel om zijn kont te krabben, zou haar vader hebben gezegd, maar hij was een landjonker, een heer van adel die hard om geld verlegen zat om een duur huis als Moerland aan te kunnen houden.

Misschien kon ze het ooit kopen, mijmerde ze soms tijdens de afgelopen lange winteravonden, waarop de uren traag voorbijkropen en ze vaker dan goed voor haar was vol verlangen aan Moerland had gedacht. Al vanaf de tijd dat ze als klein meisje voor het eerst met haar moeder meegegaan was om op het deftige huis thee te komen drinken bij de zenuwzwakke mevrouw Le Sage ten Broek, was Annette in de ban geweest van Moerland. Dat was toegenomen toen het gebruikelijk werd, dat allerlei kleurrijke mensen er in de zomer wekenlang kwamen logeren. Ze herinnerde zich die rare schrijver, Paulus Drossaart, waarvan ze niet goed wist wat ze van hem denken moest, maar de schrijver was nooit meer teruggekomen. Hij begon naam de maken in Amsterdam, had ze horen vertellen. Ze herinnerde zich een opschepperige, nare man, Rogier van Mildevoor-

de genaamd, die alles op alles had gezet om te kunnen trouwen met freule Mabelia, maar die moest hem niet. Mabelia zat nu in Rotterdam en naar verluidt had ze een paar weken geleden het leven geschonken aan een tweeling, twee jongens maar liefst. Haar vader was trots op haar. Dat zijn dochter tegen zijn wil beneden haar stand getrouwd was, wilde hij momenteel liever vergeten. Dat wist iedereen in het dorp.

Annette reed met het vermoeide paard stapvoets het erf van Lantvreugt op. De pittige rit in de buitenlucht had haar goed gedaan. Het flauwe, misselijke gevoel dat haar altijd plaagde na een reis, was verdwenen. Ze had honger. Tot haar verrassing rook het lekker in huis. 'Ik heb Merie gezegd dat ze spek en aardappelen voor u moest bakken, juffrouw Verschoor,' liet een glimlachende Willemijn weten, toen die haar uit het kreukelige rijkostuum hielp, en in een gemakkelijke huisjapon. Annette knikte dankbaar. Trouwe Willemijn. Ze wilde een paar uur lezen na het eten en dan vroeg gaan slapen. Ongeacht wie zich haastig aan liet dienen, visite zou ze pas morgen ontvangen, nam ze zich voor.

Ze at met smaak. Toen Merie het lege bord kwam halen, keek Annette haar opmerkzaam